

► **BOGATSTVO U JADRANU** SASVIM SLUČ

DANILO HRKA/2014/ARHIV HRKA

**EKSKLUZIVNO
OTKRIĆE NA
ULAZU U
VIŠKU LUKU**

TAJNA GUSARA S VISA...

Piše: **BOGDAN BLOTNEJ**

Plovili smo na ronilačku lokaciju i u plovidbi su spale nove ljestve koje sam zaboravio maknuti. Kad smo se vratili dva sata poslije, nisam ih mogao pronaći, no na dnu sam ugledao topove, rekao nam je Antonio Nađ.

Taj diplomirani arheolog i voditelj Ronilačkog centra Anma svoje otkriće 2014. je prijavio Konzervatorskom odjelu u Splitu, koji je o svemu obavijestio Hrvatski restauratorski zavod. Iako su podvodni arheolozi tad prvi put zaronili do ostataka, tek u rujnu prošle godine počeli su s istraživanjem. Na dnu kod samog ulaza u višku luku i podno tvrđave Sv. Juraj ležao je jedrenjak koji je najvjerojatnije pripadao viškim krijumčarima ili trgovcima koji su ondje imali

PODvodNI ARHEOLOZI OTKRILI SU PRVI OD 16 MLETAČKIH TOPOVA U NAŠEM DIJELU JADRA

AJNO NAŠLI SU POTONULI JEDRENJAK

2

NITKO GA NIJE VIDIO 200 GODINA

(1) Na dnu su našli ukupno 10 topova. (2) Prema prvoj procjeni, brod je bio u tipu brika, imao je dva jarbola s križnim jedrima te je bio dug oko 30 metara. (3) Po keramičkoj posudi i boci su ga povezali s početkom 19. stoljeća. (4) Top izliven u bronci je najvredniji nalaz iz ovog brodoloma. (5) Istraživanje se nastavlja ove godine.

3

4

5

bazu. Oni su se početkom 19. stoljeća s Britancima borili protiv Napoleonove Francuske. - Ljudi normalno rone 150 metara dalje od broda i nitko ga do tada nije primijetio. More je tu relativno bistro, dno je pjeskovito i ja sam ga uspio vidjeti dok sam bio na 20 metara dubine. On leži na 50 - opisao je Nad. Nepoznati jedrenjak zaintrigirao je arheologe te su prije početka istraživanja 2016. s dna izvukli jedini brončani top s broda. Za razliku od ostalih devet željeznih, ovaj je dobro sačuvan. - Na topu je ostala godina njegove proizvodnje, 1696., inicijali 'S A' i simbol krilatog lava. To nam je dalo do znanja da ga je izlio talijanski ljevač Sigismondo V Alberghetti, čija je obitelj 300 godina radila topove za Mletačku Republiku - rekao nam je stručni voditelj

**OTOK U
SREDIŠTU
JADRANA**
**Oko Visa su
se sukobili
Napoleonovi
vojnici i
Britanci, koji
su držali otok.
Zbog položaja
je bio centar
krijumčara**

istraživanja, arheolog Jurica Bezak iz Odjela za podvodnu arheologiju HRZ-a. Ovo otkriće je značajno jer je to prvi od 16 mletačkih topova koji su nađeni u našem dijelu Jadrana a koji imaju simbol krilatog lava. No samo prema topu arheolozi nisu mogli zaključiti kad je taj jedrenjak potonuo. U šest dana prve etape istraživanja u rujnu s morskog dna izvukli su bocu za vodu, keramiku, dio brodskog posuda, gumb s odore te dio drvenog trupa broda. Nakon usporedbe s drugima nalazima i analizom starosti drva zaključili su da je brod plovio Jadranom početkom 19. stoljeća. U to vrijeme Visom su vladali vojnici Velike Britanije, kojima je taj otok bio ključno pristanište i veza između Sredozemlja i sjevernog Jadrana. Zbog rata s Napoleonom Vis je postao

ključno mjesto za krijumčarenje robe, hrane i oružja, pomaganje saveznicima, ali i pljačkanje neprijatelja. Da je viški jedrenjak sigurno bio u uporabi, govori i gomila brodskih kugli koje su našli na olupini. Iako su nađeni drveni dijelovi broda bili u dobrom stanju, arheolozi su našli tragove gareži te su zaključili da je, prije no što je potonuo, brod zasigurno gorio. Toj teoriji u prilog ide i povijesna bilješka da je francuski zapovjednik Bernard Dubourdieu u studenom 1810. opljačkao Vis. Na svojim brodovima izvjesili su zastavu tadašnje Velike Britanije kako bi zavarali protivnike. Iako izvješća iz tog vremena variraju, Dubourdieu piše nadređenima kako je tad spalio 62 broda te zarobio deset gusarskih plovila. Još utvrđuju je li ovaj jedrenjak jedan od spaljenih brodova.

NA KOJI JE IMAO KRILATOG LAVA. DOBRO OČUVANOG ČUVAJU GA U MUZEJU NA VISU